

Täysistunto

Keskiviikko 8.9.2021 klo 14.00—19.01

16. Lakialoite laiksi rikoslain 41 luvun 2 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 105/2020 vp Pihla Keto-Huovinen kok ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Keto-Huovinen.

Keskustelu

17.29 **Pihla Keto-Huovinen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kiitollinen teille kaikille kollegoille antamastanne tuesta tälle tärkeälle aloitteelle. Yhteiskunnan turvallisuus on suomalaisille tärkeä asia, mikä näkyy siinä, että kun puhumme arvoista, turvallisuus on aina kärkikolmikossa, usein ensimmäisellä sijalla. Turvallisuudesta huolehtiminen ei tarkoita vain koko rikosketjun resursseista huolehtimista vaan myös sitä, että lainsäädäntö antaa viranomaisille tehokkaat työkalut huolehtia turvallisuudesta.

Poliisin toimintaympäristö ei ole viime vuosina helpottunut tai muuttunut parempaan suuntaan. Esimerkiksi järjestäytyneen rikollisuuden kasvu on valitettava tosiasia, ja siihen vastaaminen vaatii myös lainsäädännöllisiä muutoksia. Tätä varten on välttämätöntä, että viranomaisille taataan työkalut ja lainsäädännölliset mahdollisuudet vastata kohonneisiin riskeihin ja uusiin rikollisuuden muotoihin. Erityisesti juuri järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan liittyvissä työtehtävissä partiot kohtaavat usein luvattomia aseita, mutta enenevässä määrin myös muiden tehtävien yhteydessä. Luvattomat aseet salakuljetetaan ulkomailta, rakennetaan itse tai jopa 3D-tulostetaan. Jokainen luvaton ase kasvattaa poliisien työturvallisuusriskiä ja samalla myös sivullisten riskiä joutua vaaraan.

Arvoisa puhemies! Tälläkin hetkellä partiot takavarikoivat luvattomia aseita lähes päivittäin. Vuonna 2018 poliisi takavarikoi pelkästään yhden järjestäytyneen rikollisryhmän jäseniltä 80 laitonta asetta, joiden joukossa oli myös sarjatuliaseita. Tämä löytö jo yksinään kertoo karua kieltä entisestään kasvavasta riskistä poliisien työturvallisuudelle, kansalaisten turvallisuudelle sekä rikollisjengien välisten välienselvittelyjen väkivaltaisuuden kasvulle. Ampuma-aserikosten ja -tehtävien määrät ovat pelkästään vuodesta 2018 vuoteen 2020 verrattaessa kasvaneet merkittävästi ihan kaikkien poliisilaitosten alueilla. Esimerkiksi Helsingissä vuonna 2018 oli ampuma-aserikoksia ja niihin liittyviä tehtäviä poliisilla 215 kappaletta, kun vuonna 2020 niitä oli jo 311 kappaletta. Tämä tarkoittaa kuu-kaudessa noin 26:ta kiireellistä tehtävää, joihin liittyy ase, mikä tarkoittaa myös useamman partion lähettämistä tälle tehtävälle. Itä-Uudellamaalla vastaava luku vuonna 2018 oli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

209 tehtävää ja vuonna 2020 luku oli 287 tehtävää eli noin 20 kiireellistä hälytystehtävää kuukaudessa.

Tätä luvattomien aseiden tuomaa riskiä on kyettävä pienentämään poliittisilla toimenpiteillä, ja siksi esitänkin lakialoitteessani että rikoslain 41 luvun 2 § tulisi muuttaa siten, että luvattoman ampuma-aseen kantaminen tai kuljettaminen yleisellä paikalla, yleisellä paikalla olevassa kulkuneuvossa tai tilassa, johon yleisöllä on pääsy, tulisi rangaistavaksi törkeänä ampuma-aserikoksena.

Nykyisen lainsäädännön mukaan poliisin pysäyttäessä yleisellä paikalla auton, josta löytyy luvaton ampuma-ase, voi rikoksenteikijä selvitä pelkillä sakoilla. Rangaistukset perusmuotoisista ampuma-aserikoksista ovat sen verran lieviä, että käytännössä rangaistuksen pelotevaikutus puuttuu kokonaan. Riskit yleiselle turvallisuudelle ja viranomaisten työturvallisuudelle ovat kuitenkin niin korkeita, ettei luvattomien ampuma-aseiden hallussapidosta yleisillä paikoilla tulisi koskaan selvitä pelkällä sakkorangaistuksella.

Arvoisa puhemies! Tästä syystä on perusteltua lisätä törkeän ampuma-aserikoksen yhdeksi kvalifiointiperusteeksi luvattoman ampuma-aseen hallussapito yleisellä paikalla tai yleisellä paikalla olevassa kulkuneuvossa. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että rikoksenteikijä olisi tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

On tärkeä muistuttaa, että lakimuutos ei vaikuttaisi kunniallisten metsästäjien tai aseharastajien arkeen lainkaan. Lailliset aseet sekä oikein deaktivoidut museoaseet olisivat yhtäläisillä kriteereillä lainmukaisia nyt ja tulevaisuudessakin. On myös varsin absurdi skenaario, että jollakin lainkuuliaisella kansalaisella sattuisi olemaan laitton ase vahingossa mukanaan yleisellä paikalla.

Lakimuutos antaisi poliisille entistä paremmat valmiudet työskennellä kohti entistä turvallisempaa yhteiskuntaa. Rikollisuuden kitkeminen ja yhteiskunnan turvallisuuden parantaminen ovat asioita, joiden takana voin tämän lakialoitteen myötä huomata enemmistön edustajista seisovan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Laiho.

17.35 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Pihla Keto-Huoviselle tästä tärkeästä aloitteesta, että rikoslakia muutetaan niin, että ampuma-aserikoksena tuomittava luvattoman ampuma-aseen kantaminen tai kuljettaminen yleisellä paikalla, yleisellä paikalla olevassa kulkuneuvossa tai tilassa, johon yleisöllä on pääsy, tulisi rangaistavaksi törkeänä ampuma-aserikoksena silloin, kun rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

Arvoisa puhemies! Aseita kannetaan yhä enemmän mukana, ja valitettavasti niitä on myös yhä nuoremmilla ihmisillä. Kaikki eivät toki ole ampuma-aseita, mutta Suomessakin ollaan menossa yhä enemmän siihen suuntaan, niin kuin kaikki ilmiöt tulevat Suomeen vähän viiveellä. Rangaistukset perusmuotoisesta ampuma-aserikoksesta ovat sen verran lieviä, että käytännössä rangaistuksen pelotevaikutus tällä hetkellä puuttuu. Riskit yleiselle turvallisuudelle ja viranomaisten työturvallisuudelle ovat kuitenkin niin korkeita, ettei luvattomien ampuma-aseiden hallussapidosta yleisillä paikoilla tulisi selvitä pelkällä sakko-rangaistuksella. Tästä syystä edustaja Keto-Huovinen on ehdottanut lisätä törkeän ampuma-aserikoksen yhdeksi kvalifiointiperusteeksi luvattoman ampuma-aseen hallussapidon yleisellä paikalla tai yleisellä paikalla olevassa kulkuneuvossa, jolloin rikoksenteikijä on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Tämä aloite on erittäin kannatettava, kuten huomataan allekirjoittajien määrästä, joka on yli sata, niin että toivottavasti tähän lakialoitteeseen myös suhtaudutaan suurella vakavuudella valiokunnassa ja asiasta järjestetään kuuleminen ja tämä asia voitaisiin hoitaa vielä tämän hallituskauden aikana. Nämä ovat niitä asioita, joiden osalta ei voida olla koskaan liian aikaisessa. Ja koska ne luvattomat hallussapidot, niin kuin tässä tuli jo esille, ovat merkittävästi lisääntyneet viime vuosina, tämän lakialoitteen aika on juuri nyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kilpi.

17.38 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Keto-Huoviselle jälleen kerran erinomaisesta ja tarpeellisesta lakialoitteesta. Olen vahvasti tämän takana. Olen sen myös allekirjoittanut. Itselläni on yli 20 vuotta poliisiuraa takana, ja olen ollut työtehtävissä myös luvattoman aseiden tähtäimessä, niin että siinä mielessä on kyllä kokemusta asiasta ja siitä, kuinka tärkeällä asialla nyt ollaan.

Tällä hetkellä meillä näyttäisi siltä, että rikollisuus vähenee, mutta samalla rikollisuus myös raaistuu, ja se nähdään ihan lehtien/median uutistenkin välityksellä. Esimerkiksi viime vuonna nuorten, alaikäisten, tekemät henkirikokset ovat lisääntyneet valtavasti. Niitä oli 50, kun normaalisti niitä on 9:stä 16:een. Ja hyvin paljon on nykyään sitä, että ihan siitä nuoresta lähtien ruvetaan aseistautumaan. Ruotsissa tämä kehitys on aivan omaa luokkaansa. Just sain tuoreita tilastoja, mitä siellä on esimerkiksi nyt nuorisorikollisuudessa ihan ampuma-aseita takavarikoitu, ja se kehitys on valtavaa. Meidän pitää ehdottomasti herätä tähän tilanteeseen, koska samanlaisia ilmiöitä ja asenteita on havaittavissa myöskin meillä.

Hyvin ansioituneesti tässä aloitteessa on otettu esille myös järjestäytynyt rikollisuus, joka on surullisen vähän hallituksen toiminna ja tuolla hallitusohjelmassakin esillä. Todelakin se aseistautuminen siellä järjestäytyneen rikollisuuden piirissä on ihan omaa luokkaansa. Poliisissa ollessani olen vuosikautia jo seurailut ja ollut vähän tekemässäkin tuota armovuosikeräystä, jossa kerätään kansan keskuudesta laittomia aseita, ampumatarvikkeita ja räjähdysaineita pois, ja kyllähän se on aina hyvin suuri hämmästyksen aihe, miten paljon siellä voikaan näitä olla. Nythän nykyään tämä armovuosikeräys on jatkuva, että se ei ole kausiluonteista niin kuin oli aikaisemmin, silloin alussa. Meillä on paljon aseita tässä maassa, luvallisia aseita jo on pelkästään puolitoista miljoonaa, ja se on kyllä aika paljon per capita.

Kouluampumisten tiimoiltahan suhtautumista tässä yhteiskunnassa on kiristetty hyvinkin paljon siinä, miten me suhtaudutaan aseisiin, ja esimerkiksi siinä, millä tavalla lupia on myönnetty, ja siinä mielessä suuntaus ja kehitys ovat hyviä, mutta siitä huolimatta aseita on aivan liikaa ja niitä tulee edelleenkin liikaa Suomeen. Senkin takia tämä lakialoite on äärimmäisen tärkeä ja tietyllä tavalla semmoista luonnollista jatkumoa siihen nähden, mikä tässä nyt on ollut, millä tavalla me aseisiin suhtaudutaan ja miten niitä pitää olla. Ne, jotka niitä pystyvät hommaamaan itselleen, jotka voivat saada luvan ja joilla on perusteltua käyttöä, [Puhemies koputtaa] voivat niitä kyllä edelleenkin pitää, mutta kaikki muu pois. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

17.41 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Näin maallikkonakin oma mielipiteeni on, että kyllähän tämä edustaja Keto-Huovisen lakialoite on aivan erinomainen. En oikeastaan ymmärrä, mikä voisi olla tälle esteenä, kun tämän on niin moni kirjoittanut. En ollut ihan varma, onko itsellä nimi alla vai olenko silloin sattuneesta syystä jättänyt vahingossa väliin, mutta kun näinkin paljon kansanedustajia kirjoittaa lakialoitteen alle, niin se pitäisi todella ottaa tosissaan valiokunnassa. Ja jos tässä talossa on semmoinen kulttuuri, että näinkin erinomainen lakialoite, joka juuri niistä syistä on niin ajankohtainen, mitä edustaja Keto-Huovinen ja edustaja Kilpi täällä toivat esille — tämän päivän rikollisuustilanne, johon sisältyy hyvin monia koko ajan raaistuvia ja pahemmaksi meneviä ilmiöitä — jollakin verukkeella työnnetään syrjään, niin en ymmärrä mikä syy voi olla.

Tässä ei ole semmoisia elementtejä, että joku niin sanotusti normaali kansalainen jotenkin yllättäen, yhtäkkiä joutuisi neljän kuukauden virherangaistuksen uhriksi. En käsitä, mikä semmoinen mahdollisuus voisi olla. Kyllähän aseelle aina pitää olla lupa, kun sitä kannetaan, ja jokainen kun tietää, mikä siitä seuraa, niin ei varmaan sitä vahingossa kannata.

Ja toinen juttu: tämä on ampuma-aseisiin, mutta itse kyllä vähän saattaisin laajentaakin näitä aseita, mitä kukin saattaa kantaa mukanaan, koskien myös nuoria. Kyllä se vain näin on, että kun rikollisuus kerran pahenee ja nuoriso ja jengit tulevat entistä enemmän ja väkivaltaisemmin esille näissä tilastoissa, niin kyllähän silloin täytyy ruveta kontrolleja tekemään ja on lisättävä nimenomaan poliisin resursseja ja toimivaltuuksia ja tiukennettava lainsäädäntöä. En jaksa uskoa semmoista liberaalia linjaa, jossa ymmärretään kaikki kuoliaaksi: se ei todennäköisesti johda sen kummempaan lopputulokseen, vaan lopputulos on enemmän se Ruotsin tie, josta paljon puhutaan.

Minä toivon kyllä menestystä näin ammattimaisesti ja hyvin tehdyille lakialoitteille, jonka näin moni kansanedustaja on allekirjoittanut, ja toivon, että ministeriö suorastaan velvoitettaisiin välittömästi ryhtymään lain säätämisen edellyttämiin toimenpiteisiin, koska eihän tämä nyt kovin monimutkainen laki muuttaa ole.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.